OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Asiantuntijalausunto

19.11.2025

VN/2628/2025
VN/2628/2025-OKM-61

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto suuren valiokunnan työjaostolle E 73/2025 vp, U 48/2025 vp, U 52/2025 vp

• Komission tiedonanto sekä ehdotukset vuosia 2028–2034 koskevaksi EU:n monivuotiseksi rahoituskehykseksi, E 73/2025 vp

• Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista 1.) ehdotus neuvoston asetukseksi vuosia 2028–2034 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta (rahoituskehysasetus); 2.) ehdotus neuvoston päätökseksi Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä (omien varojen päätös); 3.) ehdotus Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission väliseksi toimielinten sopimukseksi (toimielinten välinen sopimus talousarvioyhteistyöstä), U 48/2025 vp

• Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Verkkojen Eurooppa -välineen perustamisesta vuosiksi 2028–2034, asetuksen (EU) 2024/1679 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 2021/1153 kumoamisesta, U 52/2025 vp

Eduskunnan suuren valiokunnan työvaliokunta on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa E-kirjeestä E 73/2025 vp sekä U-kirjelmistä U 48/2025 vp ja U 52/2025 vp.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Ministeriön näkemyksen mukaan komission ehdotus EU:n rahoituskehykseksi vuosille 2028–2034 on keskeinen ja konkreettisesti EU:n tulevaa suuntaa määrittävä aloite. Komission ehdotuksen keskeisinä painopisteinä ovat Euroopan kilpailukyky ja puolustus. Lisäksi pyritään parantamaan resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä, budjetin joustavuutta ja suoriteperustaisuutta lisäämällä. Painopisteet ovat hyvin linjassa Suomen tavoitteiden kanssa myös opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan näkökulmasta.

Euroopan komissio esittää tuntuvia lisäyksiä ministeriön toimialan kannalta keskeisiin rahoitusohjelmiin, kuten Horisontti Eurooppa -ohjelmaan, Erasmus+ -ohjelmaan ja AgoraEU -ohjelmaa. Ohjelmat pysyvät itsenäisinä ja niitä esitetään kehitettävän suhteellisen maltillisesti.

Käsittelyssä olevassa E-kirjeessä (E 73/2025 vp) Suomen kannassa kannatetaan TKI-rahoituksen kasvattamista. Ensisijaisena pidetään TKI-rahoituksen avoimeen kilpailuun ja laatuun perustuvana. Oikeansuuntaisiksi mainitaan myös investointien lisääminen osaajien liikkuvuuteen (Erasmus+),

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Opetus- ja kulttuuriministeriö				
PL 29 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 10 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 135 9335 +358 9 135 9335	kirjaamo.okm@gov.fi

mutta myös koulutukseen, luoviin aloihin, demokratiaan ja eurooppalaisiin arvoihin ja tunnistetaan näiden merkitys kilpailukyvylle ja kokonaisturvallisuudelle.

Näin ollen toimialan suhteen Suomi lähtee neuvotteluihin myönteisellä kärjellä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kuitenkin näkee, että seuraaviin asioihin tulee neuvotteluissa kiinnittää erityistä huomiota:

- oikean tasapainon löytäminen joustavuuden ja ohjelmien ennakoitavuuden välillä.
- jäsenmaiden vaikutusmahdollisuuksien varmistaminen ohjelmien toimeenpanossa
- ohjelmien perinteisten vahvuuksien ja jatkuvuuden turvaaminen eri ohjelmien yhdistyessä ja niiden rakenteiden uudistuessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan näkemyksiin palataan tarkemmin ohjelmakohtaisissa (Horisontti Eurooppa, Erasmus+ ja AgoraEU) U-kirjelmissä loppuvuoden aikana. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myös osallistunut EU:n rahoituskehysehdotusta koskevan E-kirjeen (E 73/2025 vp) valmisteluun.

Ministeriö toteaa, että Suomen saantojen kannalta merkittäviä ovat rahoituskehyksen otsakkeen 2 ohjelmat, joiden saanto jaetaan jäsenmaille avoimen kilpailun periaatteella komission hallinnoimien rahoitushakujen kautta, kuten Horisontti Eurooppa. Komissio ehdottaa merkittäviä lisäyksiä otsakkeen 2 ohjelmiin, minkä voidaan arvioida kasvattavan myös Suomen saantoja näillä sektoreilla verrattuna nykyiseen rahoituskehykseen. Suomalaiset korkeakoulut, tutkimuslaitokset ja yritykset sekä yksittäiset tutkijat ovat osallistuneet aktiivisesti EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmiin. Nykyisessä yhdeksännessä puiteohjelmassa (Horisontti Eurooppa 2021–2027) tähän mennessä toteutettujen hakukierrosten tuloksena (tilanne syyskuu 2025) suomalaisia on mukana lähes 1700 hyväksytyssä hankkeessa, joissa suomalaisten osallistujien saama rahoitus on lähes 1400 miljoonaa euroa. Tämä vastaa noin 2,8 % Horisontti Euroopasta myönnetystä kokonaisrahoituksesta. Kokonaisuudessaan EU:n jäsenvaltioihin palautuneesta rahoituksesta Suomi sai vuonna 2024 1,33 %. Vastaavasti Suomen suhteellinen maksuosuus EU-budjettiin oli vuonna 2024 1,67 %. Suomi on Horisontti-ohjelman nettosaaja.

Lisätietoja:
Opetusneuvos Petteri Kauppinen, petteri.kauppinen@gov.fi, p. 0295 330 147
Opetusneuvos Saara Vihko, saara.vihko@gov.fi, p. 0295 330 005

Liitteet -

Jakelu Eduskunnan suuri valiokunta

Tiedoksi OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Heidi Backman
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Emma Hannonen